

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1144/2024
26.06.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милунка Арсић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарства унутрашњих послова, Управе граничне полиције, СГП ..., коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Ужицу, ради исплате додатка на плату, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2312/23 од 14.12.2023. године, у седници одржаној 26.06.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2312/23 од 14.12.2023. године у ставу другом изреке, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Ужицу П1 106/23 од 21.04.2023. године у ставу другом и трећем изреке.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу на име трошкова поступка по ревизији исплати износ од 55.566,05 динара у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ужицу П1 106/23 од 21.04.2023. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да тужиоцу по основу неисплаћене накнаде за рад ноћу за период од 01.01.2018. године до 31.12.2020. године исплати појединачне новчане износе са законском затезном каматом на те износе почев од 26. у месецу за претходни месец до исплате. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да тужиоцу по основу неисплаћене накнаде за пасивно дежурство за период од 01.01.2018. године до 31.12.2020. године исплати појединачне новчане износе са законском затезном каматом на те износе почев од 26. у месецу за претходни месец до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка исплати износ од 38.354,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2312/23 од 14.12.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда у ставу првом изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу другом и трећем изреке, тако што је одбијен, као

неоснован тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужена да тужиоцу на име неисплаћене накнаде за пасивно дежурство за период од 01.01.2018. године до 31.12.2020. године исплати појединачне новчане износе са законском затезном каматом на те износе почев од 26. у месецу за претходни месец до исплате и обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка исплати износ од 13.321,11 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23), и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је запослен код тужене као радник Полицијске управе у ..., Одељење ..., а од 01.01.2019. године распоређен је на радно место ... у Дирекцији полиције, Регионални центар граничне полиције према ... Решењем тужене од 28.11.2018. године утврђен је укупан коефицијент плате тужиоца од 1,515 у коме је садржан, између осталих и поткоефицијент организација радног времена од 0,145. Наведено решење примењује се од 01.01.2019. године. Тужилац је у спорном периоду у појединим месецима остваривао сате приправности приликом боравка на терену, о чему тужена није водила евиденцију, нити му је исплатила накнаду за пасивну приправност. Из нала и мишљења судског вештака економско-финансијске струке произлази да је исти висну потраживања тужиоца оброчно полазећи од тога да је тужилац у утуженом периоду остварио укупно 2062 часова пасивне приправности приликом боравка на терену на ком је био смештен, узимајући да је смена трајала 12 часова и да је у осталом делу дана тужилац остварио часове приправности у одређеним месецима, за које накнада обрачуната и исказана по месецима укупно износи 65.330,24 динара.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одлучујући о тужбеном захтеву тужиоца за исплату накнаде за пасивно дежурство за период од 01.01.2018. године до 31.12.2020. године исти усвојио и обавезао тужену да тужиоцу исплати тражене новчане износе на име неисплаћене накнаде за пасивно дежурство за наведени период, применом члана 164. Закона о раду и члана 154. став 1. у вези са чланом 172. став 1. Закона о облигационим односима.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду у овом делу и одбио, као неоснован овај тужбени захтев тужиоца, сматрајући да приправност представља ванредно ангажовање полицијског службеника и да је за овакву врсту ванредног ангажовања запослених у полицији потребан посебан распоред приправности за рад који сачињава непосредни руководиоца одређивањем полицијских службеника или писани налог, као доказ приправности, а да у одсуству доказа да је тужилац по посебном распореду рада или писаном налогу претпостављеног у спорном периоду био ванредно ангажован, односно да се налазио у стању приправности, да тужиоцу у том случају не припада право на исплату додатка на плату по том основу.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом тужиоца указује да је побијана другостепена пресуда у наведеном делу заснована на погрешној примени материјалног права.

Према одредби члана 154. Закона о полицији („Службени гласник РС“, број 6/16, који је ступио на снагу 05.02.2016. године), полицијски службеник је дужан да у обављању полицијских послова ради по посебном распореду рада (дневном или недељном) који одређује непосредни руководилац (став 1.). Непосредни руководилац је дужан да обавести полицијског службеника о распореду и промени распореда радног времена најмање 24 сата пре промене распореда радног времена (ставу 2.). Посебан распоред рада у смислу става 1. овог члана подразумева између осталог и приправност за рад (ставу 3.). Чланом 156. истог закона, дефинисана је приправност за рад која подразумева стање спремности полицијског службеника одзива на позив непосредног руководиоца или лица овлашћеног за позив за долазак на рад (став 2.). Приправност, односно околности које указују да полицијски службеник распоређен на одређено радно место мора бити доступан и приправан да, по позиву непосредног руководиоца или лица овлашћеног за позив, обави посао или задатак који је планиран и за који се очекивала потреба евентуалног ангажовања полицијских службеника са одговарајућег радног места, прописује министар (став 3.). Чланом 187. став 1. тачке 4. наведеног закона, полицијском службенику се признаје право на увећану плату поред осталог, на име приправности - за сваки сат приправности, у висини од 10% вредности радног сата основне плате.

Законом о изменама и допунама Закона о полицији („Службени гласник РС“, број 24/18 од 26.03.2018. године) измењен је члан 156. основног закона који дефинише приправност у ставовима 2. и 3. истог члана, тако да приправност подразумева обавезу полицијског службеника да се, ван радног времена, у складу са посебним распоредом рада или налогом за приправност, налази у стању потребног степена спремности који омогућава да се на позив овлашћеног руководиоца одазове позиву на рад у одређеном временском периоду и на одређеном месту (став 2.). Начин одређивања приправности, садржину и изглед налога за приправност прописује министар (став 3.). Новелираном одредбом члана 187. Закона о полицији („Сл.гласник РС“, број 87/18 од 13.11.2018. године) прописано је да полицијски службеник остварује право на увећану плату поред осталог, на име приправности - за сваки сат приправности, у складу са посебним распоредом рада или по налогу у висини од 10% вредности радног сата основне плате.

Посебан колективни уговор за полицијске службенике („Службени гласник РС“, бр. 22/15, 70/15, 17/18 и 7/19) који је био на снази од 07.03.2015. године до 07.09.2019. године, у члану 7. прописује да је полицијски службеник у обавези сталне приправности када околности посла и задатка то захтевају. Приправност подразумева обавезу полицијског службеника да се по писаном налогу руководиоца налази и у стању сталног потребног степена спремности које омогућава да се полицијски службеник одазове на позив послодавца и стави на располагање на место рада, на другом месту које одреди послодавац или преузме интервенцију, радњу, контакт или сличну активност по налогу послодавца. Време ефективног рада по позиву рачуна се као прековремени рад. На основу овлашћења из члана 156. став 3. Закона о полицији („Службени гласник РС“, број 6/16), донет је Правилник о приправности за рад („Службени гласник РС“, број 16/2017) којим су ближе уређене околности које указују

да полицијски службеник распоређен на одређено радно место мора бити доступан и приправан да, по позиву непосредног руководиоца или лица овлашћеног за позив, обави посао или задатак који је планиран и за који се очекивала потреба евентуалног ангажовања полицијског службеника са одговарајућег радног места. Према члану 2. став 2. Правилника ако посебним распоредом рада у сменама или на други начин није могуће организовати рад у организационој јединици Министарства унутрашњих послова, на предлог непосредног руководиоца, руководиоца организационе јединице у седишту Министарства, односно начелник полицијске управе одређује радна места на којима се по посебном распореду рада може одредити приправност за рад као и трајање приправности на њима у току једног дана. Посебан распоред приправности за рад сачињава непосредни руководиоца одређивањем полицијских службеника, који су распоређени на тим радним местима. Посебни распоред приправности за рад садржи: називе радних места за које се одређује приправност за рад, полицијске службенике који су одређени за приправност на конкретним радним местима и време трајања приправности на тим радним местима (дневна, недељна, месечна или годишња приправност, с тим што приправност радним данима може да траје најдуже 16 сати, а суботом, недељом и празницима 24 сата и што приправности за рад, у току месеца, ван радног времена, не може трајати више од 15 дана, односно 16 дана, ако текући месец има 31 дан, осим уз писмену сагласност полицијског службеника када приправност може бити одређена и у дужем трајању). Према члану 2. став 3. истог правилника, изузетно када је потребно обавити посао или задатак за који се није могла очекивати и планирати потреба ангажовања једног или више полицијских службеника на одређеном радном месту, непосредни руководиоца налогом, може полицијском службенику одредити приправност у трајању до почетка његове прве редовне радне смене, или до престанка разлога због којих је одређена приправност за рад. Налог за приправност за рад, ако то налажу разлози хитног поступања ради обезбеђивања обављања послова радног места, може се издати и усмено о чему се у најкраћем року, а најкасније у року од 24 сата издаје и писани налог, а садржи: назив организационе јединице, број и датум, правни основ, име, презиме и радно место полицијског службеника, трајање приправности (дан и час почетка и краја приправности), укупан број сати остварених у приправности, потпис полицијског службеника, разлог одређивања приправности за рад, потпис непосредног руководиоца и оверу руководиоца организационе јединице.

Из напред наведених одредби закона и правилника произлази да приправност представља ванредно ангажовање полицијских службеника ван радног времена у случајевима када околности посла и задатка то захтевају. Приправност подразумева обавезу полицијског службеника да се стави у стање сталног, потребног степена спремности да се одазове на позив послодавца и стави на располагање на месту рада, на другом месту које одреди послодавац или предузме интервенцију, радњу, контакт или сличну активност, према условима и околностима предвиђеним важећим законским одредбама.

Доношењем Правилника о приправности за рад („Службени гласник РС“, бр. 16/2017 од 02.03.2017. године) на основу члана 156. став 3. Закона о полицији („Службени гласник РС“, бр. 6/16), отклоњена је правна празнина у погледу постојања форме налога установљена Посебним колективним уговором за полицијске службенике (члан 7. став 2.) и установљена је обавеза приправности за рад према посебном распореду рада одређивањем полицијских службеника који су распоређени на тим радним местима или писаном налогу руководиоца, који се могао издати

изузетно и усмено, али о чему се у најкраћем року, а најкасније у року од 24 сата издаје и писани налог, како је то прописано чланом 2. овог Правилника. Та иста обавеза постојања посебног распореда рада донетог од стране непосредно претпостављеног или писаног налога уведена је и изменама и допунама Закона о полицији („Службени гласник РС“, бр. 24/18 и 87/18), а право на увећање плате по основу приправности припада полицијском службенику и на основу члана 156. став 2. и 3. и члана 187. Закона о полицији, а у вези одредби цитираног Правилника о приправности за рад.

С обзиром на то да је првостепени суд утврдио да су сати приправности остварени током боравка на терену тужиоца, право на исплату увећане плате за остварене сате приправности приликом боравка на терену није условљено постојањем посебног распореда приправности или писаног налога, како је то погрешно закључио другостепени суд код оцене основаности тужбеног захтева тужиоца. Стога, према оцени Врховног суда правилан је закључак првостепеног суда да тужилац у смислу наведених законских одредби има право на исплату неисплаћене накнаде за пасивно дежурство за спорни период, чију је висину првостепени суд утврдио на основу налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке, због чега је, применом члана 416. став 1. ЗПП преиначена другостепена пресуда и одлучено као у ставу првом изреке.

Тужилац је успео у поступку по ревизији, због чега тужиоцу на основу члана 153, 154. и 163. ЗПП припадају трошкови поступка по ревизији и то на име састава ревизије у износу од 33.000,00 динара, таксе на ревизију у износу од 9.026,42 динара и таксе на пресуду по ревизији у износу од 13.539,63 динара, све у укупном износу 55.566,05 динара применом Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Тарифног броја 1 став 1. тачка 2. таксене тарифе и Закона о судским таксама, са којих разлога је, применом члана 165. став 2. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић